

IENAIIDNIEKS IEKŠIENĒ

Sabata pēcpusdienai

NEDEĻAS PĒTĪJUMIEM:

1. Pēt. 1:4; Joz. 7; Ps. 139:1–16; Ezras 10:11; Lūk. 12:15; Joz. 8:1–29.

ATMIŅAS PANTS:

“Es, Tas Kungs, izpētu sirdi un pārbaudu īkstis, lai atmaksātu ikvienam par viņa ceļiem, kā viņa dzīve to pelnā” (Jer. 17:10).

Jozuas 7. nodaļa ir pirmā reize, kad Israēla tauta, pateicoties traģiskai pieredzei, uzzināja par derības tālejošajām sekām un par tās dziļo nozīmi. Paklausība derības nosacījumiem nodrošināja uzvaru, taču šo nosacījumu ignorēšana nesa sakāvi. Israēla militārie panākumi nebija atkarīgi no viņu skaita, kaujas stratēģijas vai viltīgām taktikām, bet gan no dievišķā Karavadoņa klātbūtnes viņu vidū.

Iemantojot Apsolīto zemi, Israēlam bija jāapgūst smaga mācība – viņu bīstamākais ienaidnieks neatrodas ārpus nometnes, bet gan pašu rindās. Lielākais izaicinājums nebija kānaāniešu pilsētu nocietinātie mūri vai viņu attīstītā militārā tehnika, bet gan dažu individu spīts, apzināti ignorējot Kunga norādījumus.

Gaidot savu Debesu mantojumu (1. Pēt. 1:4; Kol. 3:24), mēs piedzīvojam līdzīgus izaicinājumus. Mūsu uzticība pie Apsolītās Zemes robežām tiek pārbaudīta, un mēs varam gūt uzvaru tikai ar pilnīgu padošanos Jēzum Kristum.

Iepazīsimies ar šīs nedēļas tēmu, lai sagatavotos Bībeles izpētei 8. novembrī.

Derības pārkāpums

Izlasi Joz. 7. nodaļu. Kādi bija divi galvenie Israēla sakāves iemesli Ajas iedzīvotāju priekšā? _____

Interesanti, ka lasītājs jau pašā sākumā zina, kāpēc Jahve ir dusmīgs, kā arī pārkāpēja vārdu. Tādēļ spriedze stāstā par Ahana pārkāpuma atklāšanu meklējama pretrunās starp lasītāja skatpunktu un Jozuas un Israēla tautas skatījumu. Tāpat kā daudzās citās Vecās Derības nodaļās, arī Joz. 7. nodaļai ir hiasmiska (gredzenveida) struktūra. Tās centrālā un kulminējošā daļa atbild uz jautājumu, kāpēc israēlieši pirmajā mēģinājumā nespēja iekarot Aju.

Israēla sakāvei Ajas priekšā bija divi galvenie iemesli: Ahana grēks un Israēla pārlieku lielā paļaušanās uz pašu spēkiem. Šī pārliecība lika viņiem nevaicāt Kunga gribu pirms uzbrukuma Ajai un novērtēt ienaidnieku pārāk zemu.

No Joz. 7:1, 11–13 mēs redzam, ka, lai gan Ahans bija atbildīgs par neatļauto lietu piesavināšanos, atbildība tika prasīta no visas tautas un visi cieta no tā, ko viņš bija izdarījis. Dievs apraksta Ahana grēku, pakāpeniski atklājot tā smagumu, izmantojot apstākļa vārdu “arī” (ebr. val. “gam”) 11. pantā. Vispirms tiek lietots vispārīgāks grēka apzīmējums – “khata”. Tad pārkāpums tiek aprakstīts ar pieciem konkrētiem grēkiem, kurus ievada apstākļa vārds “gam”: (1) “abar” – arī “šķērsot” vai “pārkāpt robežu”, (2) arī paņemt (“laqakh”) no lietām, kas bija nolemtas iznīcībai (“kherem”), (3) arī zagt (“ganab”), (4) arī mānīt (“kachash”), pat nolikt (“sim”) nozagtās (“kherem”) mantas pie savām lietām.

Derība starp Jahvi un Israēlu ietvēra tautu gan individuālā, gan kolektīvā līmenī. Derības gaismā Israēls tiek uzskatīts par nedalāmu Dieva izredzētās tautas vienību; tāpēc viena vai pat dažu tās locekļu grēks uzkrauj vainu visai derības kopienai. Kā Kungs sacīja: “Israēls ir grēkojis un pārkāpis Manu derību, ko Es esmu tiem pavēlējis” (Joz. 7:11).

Kādos veidos veselas kopienas var ciest (un ir cietušas) no atsevišķu indivīdu sliktās rīcības? Kādi piemēri Tev nāk prātā, un kā tie ietekmēja visu kopienu? _____

Ahana grēks

Izlasi Joz. 7:16–19. Ko šī visa procedūra atklāj gan par Dievu, gan Ahanu? _____

Tā vietā, lai vienkārši atklātu pārkāpēja identitāti, Dievs ievieš procedūru, kas parāda gan Viņa taisnīgumu, gan žēlastību. Pēc tam, kad Viņš izskaidro Israēla sakāves iemeslu un aicina tautu uz svēttapšanu (Joz. 7:13), Dievs atstāj laika periodu starp šīs procedūras izziņošanu un tās īstenošanu. Tas dod Ahanam iespēju pārdomāt, nožēlot un atzīties savā grēkā. Tāpat arī viņa ģimenei (ja viņi zināja, kas noticis) tiek dota iespēja izlemt, vai viņi vēlas piedalīties slēpšanā vai atteikties būt līdzdalībnieki – kā to izdarīja Koraha dēli, kuri izvairījās no bojāejas, atsakoties nostāties tēva pusē (salīdzini ar 4. Moz. 16:23–33; 26:11).

Risinājums šai situācijai virzās pretējā virzienā nekā tas, kā šī vaina ienāca un izplatījās Israēlā: kolektīvā vaina tiek pakāpeniski sašaurināta – no visas Israēla tautas līdz vienai ciltij, no cilts līdz ģimenei, no ģimenes līdz saimei un no saimes līdz individam. Izmeklēšanas process ne tikai atklāj vainīgo, bet arī attaisno nevainīgos. Tas ir tikpat nozīmīgs aspekts šajā rūpīgajā juridiskajā procedūrā, kurā pats Dievs darbojas kā liecinieks Ahana neredzamajām darbībām.

Lasītājs var gandrīz izjust spriedzi, kad Dievs pamazām tuvojas Ahanam. Kurš gan nebrīnās par šī vīra spītību, cerot, ka viņš varēs palikt nepamanīts? Nekas nav apslēpts Kunga caururbjošajām acīm (Ps. 139:1–16; 2. L. 16:9); Viņš zina, kas apslēpts cilvēka sirdī (1. Sam. 16:7; Jer. 17:10; Sal. pam. 5:21).

Ir svarīgi pamanīt, kā Jozua uzrunā Ahanu: “Mans dēls.” Šis izteiciens rāda ne tikai Jozuas vecumu un viņa vadītāja lomu, bet arī atklāj garu, kādā šis diženis karavīrs tuvojās taisnības īstenošanai. Viņa sirds bija līdzjūtības pilna pret Ahanu, pat ja viņam bija dots uzdevums izpildīt sodu. Ar savu attieksmi Jozua jau iepriekš ir ainojis Jēzus jūtīgumu, laipnību un mīlestību – Viņu, kurš “nekad nebija rupjš, nekad nevajadzīgi neteica bargu vārdu, nekad nevienam jūtīgam cilvēkam neradīja nevajadzīgas sāpes. [...] Jēzus drosmīgi nosodīja liekulību, neticību un ļaunumu, bet viņa balsī bija asaras, kad Viņš izteica savus skarbos nosodījumus.” (Elena Vaita “Laikmetu ilgas”, 353. lpp.)

Kā tevi ietekmē apziņa, ka Dievs zina visu, ko dari, pat apslēpto? Kā tam būtu jāietekmē tava dzīve? _____

Liktenīgās izvēles

Izlasi Joz. 7:19–21. Ko Jozua prasa Ahanam darīt? Kāda nozīme ir šādam lūgumam? Kā mēs saprotam viņa atzišanos? _____

Jozua prasa Ahanam izdarīt divas lietas: pirmkārt, dot godu Dievam un pagodināt Viņu. Otrkārt, atzīties tajā, ko viņš ir izdarījis, neko neslēpjot. Ahanam bija jāpagodina Dievs, atzīstot savu pārkāpumu. Šeit lietotais vārds (“todah”) var nozīmēt pateicību (Ps. 26:7; Jes. 51:3; Jer. 17:26), bet arī grēku izsūdzēšanu (Ezras 10:11).

Diemžēl Bībeles teksts nesniedz nekādas norādes, ka Ahana atzišanās būtu bijusi saistīta ar patiesu nožēlu. Viņš cerēja līdz pašām beigām palikt nepamanīts. Viņa izaicinošā attieksme ļauj viņu uzskatīt par tišu pārkāpēju, uz kuru neattiecas salīdzināšana (upuris) saskaņā ar Mozus bauslību (salīdzini ar 4. Moz. 15:27–31).

Ahana vārdi Joz. 7:21 atgādina Ādama un levas krišanu. Ieva redzēja (“ra’ah”), ka koks bija iekārojams (“k amad”), un tad paņēma (“laqak”) tā augli (1. Moz. 3:6). Atzīstoties Ahans saka, ka viņš redzēja (“ra’ah”) laupījumā skaistu Šināras apmetni, 200 sudraba sekeļus un zelta stieni. Tad viņš iekāroja (“k amad”) un paņēma (“laqak”) tos. Tāpat kā Ādama un levas gadījumā, arī Ahana izvēle atklāj, ka alkātības grēks ir neticības grēks. Tas nozīmē aizdomas, ka Dievs negrib cilvēkiem labāko un slēpj no viņiem kādus izsmalcinātus labumus, kas pieder tikai dievišķajai valstībai.

Papildus norādei uz cilvēces pirmgrēku šis teksts izceļ arī krasu kontrastu starp Rahābas (salīdzini ar Joz. 2:1–13) un Ahana rīcību. Viņa uzveda izlūkus uz jumta un paslēpa viņus no kareivjiem, kamēr Ahans paņēma aizliegtas lietas un paslēpa tās no Jozuas. Rahāba izrādīja laipnību israēliešu izlūkiem un palīdzēja gūt uzvaru, kamēr viņš sava alkātīguma dēļ atnesa Israēlam nelaimi un izraisīja sakāvi. Viņa noslēdza derību ar Israēlu; viņš pārkāpa derību ar Jahvi. Rahāba izglāba sevi un savu ģimeni un kļuva par cienītu sabiedrības locekli Israēlā; Ahans notiesāja pats sevi un savu ģimeni uz nāvi un kļuva par kauna piemēru.

Padomā par alkātības grēku. Kā mēs varam izvairīties no tā, lai tam nepadotos – neatkarīgi no tā, cik daudz vai maz mums pieder? (Salīdzini ar Lūk. 12:15.) _____

Cerības durvis

Izlasi Joz. 8:1–29. Ko šis stāsts mums māca par to, kā Dievs spēj mūsu briesmīgākos zaudējumus pārvērst par iespējām? _____

Jahves stratēģija Israēla sākotnējo sakāvi pārvērta taktiskā priekšrocībā, tādējādi pārvēršot Ahoras ieleju (ebreju valodā “nelaime”) par cerības durvīm (salīdzini ar Hoz. 2:15). Būdami pārāk pārliecināti par sevi pēc pirmās uzvaras pār israēliešiem, Ajas iedzīvotāji atkārtoja savu uzbrukuma stratēģiju, un israēlieši izlikās bēgam un ciešam sakāvi. Kad Ajas iedzīvotāji tika izvilināti ārā no savas nocietinātās pilsētas, 30 000 israēliešu, kas bija nostādīti ne pārāk tālu aiz pilsētas (Joz. 8:4), ieņēma tukšo pilsētu un aizdedzināja to. Joz. 8:7 skaidri norāda, ka uzvaru nenodrošināja stratēģija, bet pats Kungs – Viņš bija tas, kurš dāvāja uzvaru un nodeva Ajas pilsētu israēliešu rokās. Pat nodaļā, kurā militārie aspekti dominē vairāk nekā jebkurā citā šīs grāmatas nodaļā, teksts uzsver būtisko patiesību: uzvara ir Jahves dāvana.

Izšķirošais brīdis šajā kaujā pienāca tad, kad Ajas vīri atstāja pilsētu un sāka vajāt israēliešus. Šī ir otrā reize visā nodaļā, kad Dievs runā – pēc tam, kad Viņš bija devis stratēģiju Joz. 8:2, tādējādi parādot, ka Viņš uzrauga kaujas gaitu. Līdz šim brīdim nav skaidrs, kāds būs kaujas iznākums. No šī brīža kļūst acīmredzams, ka israēliešu armija gūst uzvaru.

Ierocis Jozuas rokās bija sirpja formas zobens jeb izliekts zobens (“scimitar”), nevis parasts zobens vai šķēps. Jozuas laikā to, iespējams, faktiski neizmantoja kā ieroci, bet tas bija kļuvis par suverenitātes simbolu. Un, papildus tam, ka tas deva signālu uzbrukumam, tas simbolizēja Dieva visvarenību Ajas sakāvē. Izstiepjot roku ar sirpja zobenu līdz pilnīgai uzvarai, Jozua pilnībā pieņēma vadītāja lomu, kādu pildīja Mozus, šķērsojot Niedru jūru (2. Moz. 14:16) un karā pret amalekiešiem (2. Moz. 17:11–13), kur Jozua pats vadīja uzbrukumu.

Šoreiz nav redzama Dieva brīnumaina iejaukšanās, tomēr uzvara pār Aju nav mazāk dievišķi nodrošināta kā uzvara pār ēģiptiešiem pirmajā paaudzē vai nesenā uzvara pār Jērikas pilsētu. Panākumu atslēga ir Jozuas ticība Kunga vārdam un viņa nelokāmā paklausība tam. Šajā stāstā redzamais princips joprojām ir spēkā Dieva tautai šodien – neatkarīgi no tā, kur viņi dzīvo un kādus izaicinājumus piedzīvo.

Dieva spēka liecinieks

Kā jau iepriekš mācījāmies (sk. 5. tēmu), Dievs pagānu tautām bija devis iespēju iepazīt Viņu un atteikties no saviem ļaunajiem ceļiem. Tomēr viņi negribēja, un galu galā viņiem bija jāstājas Dieva tiesas priekšā.

Izlasi Joz. 7:6–9, kur aprakstīta Jozuas sākotnējā reakcija uz viņus piemeklējušo nelaimi. Īpašu uzmanību pievērs Joz. 7:9. Kādu nozīmīgu teoloģisku principu atklāj viņa vārdi?

Sākumā Jozuas vārdi atgādina to, ko Israēla bērni sacīja savās ciešanās pēc iziešanas no Ēģiptes, piemēram: “Ak, kaut mēs būtu miruši Tā Kunga rokā Ēģiptes zemē, kad mēs sēdējām pie gaļas katliem un ēdām maizi līdz sātam! Jo jūs esat mūs izveduši šajā tuksnesī, lai nogalinātu visu šo draudzi badā” (2. Moz. 16:3).

Un ko saka Jozua? “Ak, Kungs, mans Dievs! Kāpēc Tu esi licis šai tautai celties pāri Jordānai? Vai ar nodomu, lai mūs nodotu amoriešu rokās? Lai tie mūs iznīcinātu? Ak, kaut mēs labāk būtu palikuši dzīvot viņpus Jordānas!” (Joz. 7:7)

Tomēr drīz pēc tam viņš izrāda dziļu satraukumu par to, kā šī sakāve varētu kaitēt Dieva vārdam un reputācijai: “Kad kānaānieši un visi šīs zemes iedzīvotāji to dzirdēs, tad tie mūs ielenks no visām pusēm un izdeldēs mūsu vārdu no šīs zemes. Ko tad Tu darīsi Sava lielā Vārda labā?” (Joz. 7:9)

Šie vārdi atklāj tēmu un principu, kas bija Dieva nolūku centrā attiecībā uz Israēlu. Dievs vēlējās, lai apkārtējās pagānu tautas redzētu, kādas lielas lietas Viņš dara tiem, kas Viņam paklausa. Tāpat kā Rahāba, arī citas tautas varēja iepazīt Israēla Dievu, vērojot Viņa tautas uzvaras spēku. No otras puses, ja viss noritētu slikti (kā tas arī notika), tautas varētu uzskatīt Israēla Dievu par vāju un bezspēcīgu (sk. 4. Moz. 14:16; 5. Moz. 9:28), kas savukārt varētu iedrošināt kānaāniešu pretestību.

Citiem vārdiem sakot, pat Israēla zemes iegūšanas kontekstā bija iesaistīti daudz lielāki jautājumi un principi – tostarp Dieva gods un slava, jo Viņš bija vienīgā cerība gan pagāniem, gan pašam Israēlam.

Izlasi 5. Moz. 4:5–9. Kā mēs šeit varam saskatīt paralēli starp Israēlu (un viņu liecību pasaulei) un mūsu kā septītās dienas adventistu liecību mūsdienās?

TĀLĀKIEM PĒTĪJUMIEM:

Izlasi Elenas Vaitas grāmatā “Sentēvi un pravieši” nodaļu “Jērikas krišana” (493.–498. lpp.).

“Nāves grēks, kas Ahanam nesa iznīcību, sākās ar mantkāribu, vienu no visvairāk izplatītākajiem un vispaviršāk uzskatītajiem grēkiem. [..]

Ahans atzina savu vainu, bet tikai tad, kad šī atzišanās vairs nevarēja viņam palīdzēt. Viņš bija redzējis Israēla pulkus sakautus un drosmi zaudējušus atgriežamies no Ajas, tomēr neiznāca uz priekšu un neko neminēja par pārkāpumu. Viņš redzēja Jozuu un Israēla vecākos nometušos pie zemes bēdās un sāpēs, kas bija par lielām, lai tās spētu izteikt vārdos. Ja viņš tad būtu atzinies grēkā, tad zināmā mērā tiešām būtu devis pierādījumu par patiesu nožēlu, bet viņš turpināja klusēt. Viņš dzirdēja, ka ir noticis liels grēks, un dzirdēja pat noteiktu šī grēka raksturojumu, bet viņa lūpas neatvērās. Tad nāca svinīgā izmeklēšana. Kā viņa dvēsele drebēja bailēs, kad tika uzrādīta viņa cilts, viņa saime un tad – viņa nams. Bet viņš vēl arvien klusēja, līdz Dieva pirksts norādīja tieši uz viņu. Tad, kad grēks vairs nebija noslēpjams, viņš atzina patiesību. Ak, cik bieži notiek tikai šādas atzišanās! Ir liela starpība piekrist faktam, kad tas jau atklāts, vai atzīt grēku, kamēr tas zināms tikai man un Dievam. Ahans nebūtu atzinis savu vainu, ja vien vēl necerētu novērst nozieguma sekas, tomēr viņa atzišanās noderēja, lai parādītu, ka sods ir taisnīgs. Te nebija nekādas īstas grēka nožēlas, nekāda satriekta gara, nekādu izmaiņu nodomos un arī nekāda riebuma pret ļaunumu.” (Elena Vaita “Sentēvi un pravieši”, 496.–498. lpp.)

JAUTĀJUMI PĀRRUNĀM:

1. Pārrunājiet desmitā baušļa (2. Moz. 20:17) nozīmi pasaulē, kuru pārvalda reklāmas un patērētājkultūra. Kā mēs praktiski varam atšķirt vēlmi no vajadzības, un kāpēc šī atšķirība ir svarīga?

2. Izlasi Daniēla lūgšanu Dan. 9:4–19. Kāpēc ir nozīmīgi, ka Daniēls, izsūdzot Israēla grēkus, nepārtraukti saka, ka “mēs” darījām šīs ļaunās lietas, lai gan mums nav nekādu ziņu, ka pats Daniēls būtu darījis ko ļaunu?

3. Padomā par jautājumu ceturtdienas tēmas beigās. Kāpēc israēliešu paklausība visiem “likumiem un tiesām” bija tik būtiska viņu liecībai pasaulē? Kā šis pats princips attiecas uz draudzi mūsdienās? Proti, cik daudz iedarbīgāka būtu mūsu liecība, ja mēs patiešām dzīvotu saskaņā ar visu, ko Dievs mums ir devis?